

Laukkukauppiaista kaup

Uhtualta Rovaniemelle
siirtyneen Rinteen suvun
tarina tallentui kirjaksi

*Marraskuussa 2008 avatun Rinteenkulman
kauppakeskuksen rakennutti yhtiö, jonka
taustalla ovat veljekset Juhani (vas.), Reino ja
Pekka Rinne.*

Opakeskuksen omistajiksi

Värikkäistä ja mielenkiintoisista ihmisistä on mukava kirjoittaa kirja. Näin aloittaa Kalevi Leppänen kirjoittamansa kirjan, joka kertoo Rinteen kauppiassuvusta. Tunnetun pohjoissuomalaisen kauppiassuvun historiasta kertova teos Kairasta kauppakeskukseen ilmestyi viime vuoden lopulla.

Kauppakeskus Rinteenkulma on seitsemäntuhannen neliön kokoinen ostosparatiisi aivan Rovaniemen, Lapin pääkaupungin sydämessä, pääkatu Koskikadun varrella. Kauppakeskuksen rakentaneet veljekset Reino, Juhani ja Pekka Rinne näkivät suuren unelmasa toteutuvan, kun Pekka Rinteen mukaan "Suomen paras kauppakeskus" Rinteenkulma avasi ovensa 6. marraskuuta vuonna 2008.

Nuorta polvea edustaa K-supermarket Rinteenkulman kauppias Janne Rinne ja

hänen puolisonsa Kristiina Joutsen. Janne on Reino Rinteen 33-vuotias poika.

Reino täytti viime vuonna 65 vuotta ja Kalevi Leppänen haastatteli häntä moneen otteeseen kirjaa varten. Reino arvelee hänellä olleen suvun historiasta eniten tietoa ennen kirjan ilmestymistä.

-Tätini Anni Rinne oli aito karjalainen ja hän kertoi minulle paljon asioita. Hän oli perheetön ja olin hänen luonaan usein ottopokkana, Reino kertoo.

Reino on käynyt vuoden 1991 jälkeen useita kertoja Uhtualla, joskin nyt on ehtinyt vierähtää 3-4 vuotta edellisestä käynnistä. Reino matkusti sinne yleensä yhdessä serkkunsa Panu Haapalan kanssa. Vuonna 1997 vain 61-vuotiaana kuollut Haapala oli VR:n pääjohtaja. Hän oli ahkera Uhtuan kävijä. Reinon suurella asuntoautolla oli hyvä liikkua Vienan mailla.

Paavo Rinne myy kankaita Posion kevätauringossa 1920-luvulla. Kuvat Rinteiden sukualbumista.

Rinteenkulma on nykyaikainen kauppakeskus Rovaniemellä.

-Siinä ehti olla suvulla 70 vuoden tauko. Uhtua oli rajavyöhykettä ja sinne oli paljon vaikeampi päästä kuin vaikkapa Keski-Venäjälle, Reino sanoo.

Ensimmäisten käyntien aikana oli vielä kaksi tättä elossa Uhtualla ja vieraat pääsivät käymään isoisänsä rakentamassa talossa. Reinon mukaan vienalaistausta on otettu nyt suvun vahvuudeksi.

-Kirjan julkaisemisen jälkeen moni on tullut sanomaan erilaisissa tilaisuuksissa, että hänenkin sukunsa on sieltä.

Kauppiasura merkitsee Reino Rinteelle kovaa työntekoa. Hän laskee pitäneensä käsissään 18 erilaista kauppaa ja 15 myymäläautoa.

-Olen sanonut nuoremmille, että Kauppiaan pitää nukkua kengät jalassa, että on aina valmis lähtemään. Elämä on työtä, työtä ja työtä, mutta se pitää tehdä harrastukseksi, niin se ei tunnu raskaalta.

-Kauppialla vaalipäivä on joka päivä. Pohjamudissa pitää välillä käydä, mutta aina sieltä nouseaan, Rinne sanoo.

Reinolle suurin Leppäsen kirjan tuoma yllätys oli, kuinka pitkään sukua ehti asua Vienan Karjalassa, vaikka se oli lähöisin Oulun kupeesta.

Vaan mistä kaikki alkoi? Kalevi Leppäsen kirjoittaman teoksen mukaan kauan, kauan sitten. Juuret ulottuvat siis Pohjois-Pohjanmaalle ja Vienan Karjalaan ja sieltä takaisin Suomeen. Suku lähti todennäköisesti Vienan Karjalaan hyvien metsästysmaiden ja kalavesien toivossa.

Rinteen suvun perimätiedon mukaan suku tuli Uhtualle Kempeleestä ja Kuusamosta. Muuton myötä nimi muuttui Ohukaisesta Afanasjeviksi eli suomalaisittain Afanasjefiksi.

Nimen venäläistämisen taustalla oli Leppäsen mukaan tarve sopeutua ympäristöön. Samasta syystä nimi varmaan taas myöhemmin muuttui Rinteeksi. Mutta mitä kaikkea ehtikään tapahtua välillä?

Ohukaisia on arkistotietojen mukaan ollut Uhtualla jo 1600-luvulla. Uhtualla vuonna 1889 syntyneen Otto Louhikosken mukaan ensimmäiset Ohukaiset saapuivat Vianaan Oulujoen varrelta. Ohukaisia mainitaan myös 1600-luvun tiedoissa Sotkamosta.

Afanasjevin ruokakunta on kirjattu Vienan Kemijoen varren Usmanassa 1630-luvulla. Todennäköisesti Afanasjeveistä tuli uhtualaisia 1600- ja 1700-lukujen taitteessa.

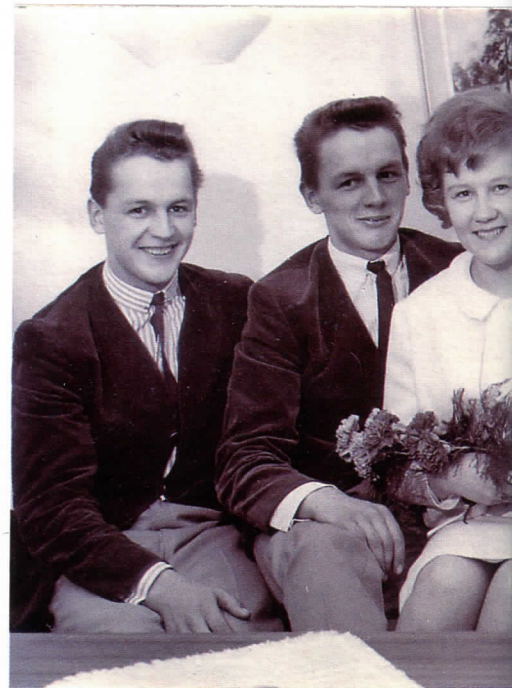
Rinteet hankkivat ensimmäisen henkilöautonsa 1920-luvulla.

Vuonna 1876 syntynyt Janne Rinne oli nykyisten rovaniemeläiskauppioiden isoisä ja isoisoisä. Jannen isä oli 1819 tai 1820 syntynyt Pjotor Kononovitš Afanasjev, joka tunnettiin myös nimellä Konolan Petri tai Pekka.

Pekka oli perheensä vanhin lapsi ja ainoa poika. Kolmen sisaren nimet olivat Jevdokija, Pelageja ja Paraskovja. Pekka avioitui itseään huomattavasti nuoremman, vuonna 1846 tai 1847 syntyneen Jelena Trofimovan eli Jelin kanssa.

Pekan isä Konon Vasiljevitsš syntyi perheensä nuorimmaisena, seitsemäntenä lapsena vuoden 1780 paikkeilla. Äiti Paraskovja Antonovna syntyi vuonna 1791. Jo Konon Vasiljevitsš toimi ilmeisesti laukkukauppiaina ja asui Uhtualla. Laukkukauppa pääsi kuitenkin kunnolla vauhtiin vasta Suomen sodan jälkeen 1808-1809. Suvun miehet alkoivat myös perustaa kauppaliikkeitä Suomeen, muiden muassa Keski-Pohjanmaalle.

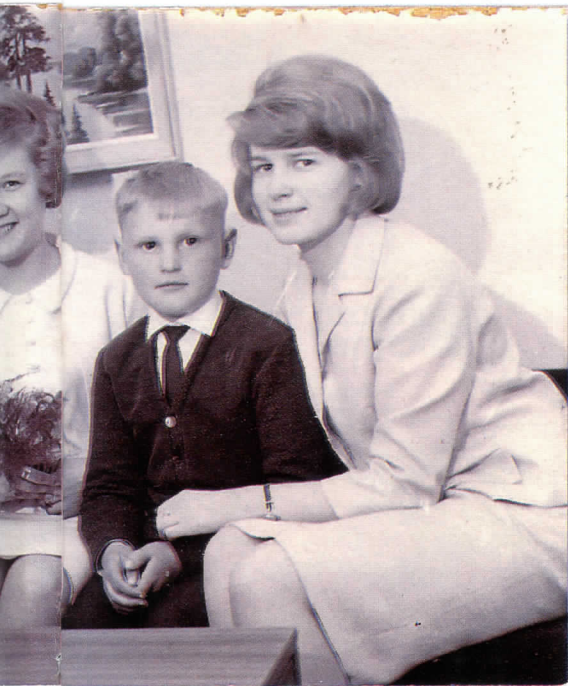
Janne Rinne eli alkuaan Ivan Petrovitš Afanasjev joutui aloittamaan elämäntaipaleensa niukoissa ja tiukoissa oloissa. Poika oli vain kymmenvuotias, kun hänen isänsä Pjotr Kononovitš Afanasjev

kuoli. Ajat olivat huonot ja Janne joutui välillä kerjuulle. Janne kerjasi Kuittijärven rannoilla ja piti kerjuupussia arvoaan alentavana, vaikka kerjuulla kulkeminen oli siihen aikaan yleinen tapa.

Hänen vanhin veljensä, vuonna 1871 syntynyt Ignatij oli jo laukkukauppiaina ja Janne pääsi hänen avustuksellaan tekemään kauppaa.

Vuonna 1899 kesällä 23-vuotias Janne oli jo vakavarainen ja itsenäinen kauppias. Hän päätti avioitua. Morsian Tatjana

livon ja Lyylin lapset juhlivat vuonna 1963 Marjatan rippijuhlia: vasemmalta Reino, Juhani, Marjatta, Pekka ja Sirkka.

oli 27-vuotias ja vaurasta karjalaista Andronovin kauppiassukua. Morsiamen vanhemmat olivat Artemej ja Gligerija Andronov. Artemej-isä oli häiden aikaan jo 67-vuotias.

Tatjanan ja Jannen ensimmäinen lapsi Pavel/Paavo syntyi seuraavana vuonna häiden jälkeen, vuonna 1900. Hän pääsi jo nuorena isänsä mukaan kauppatkoille ja oli 10-vuotias, kun perhe perusti ensimmäisen kaupan Suomen puolelle, Kemijärvelle.

Uhtuaa ei kuitenkaan jätetty vielä. Janne rakennutti sinne suomalaismallisen talon vuonna 1903. Se maalattiin punaiseksi ja siinä asuu edelleen Rinteiden sukua. Paavon jälkeen syntyivät Anni ja Mari.

Janne ja Paavo Rinne kulkivat kauppoilla Suomessa ja perustivat todennäköisesti kaupan Auttiin vuonna 1920. Välillä miehet kävivät kotiseudullaan Vienan Karjalassa, jota vallankumouksen myrskyt alkoivat koetella. Jannella oli säästösään parisataatuhatta ruplaa, jotka talletettiin kirstun pohjalle kotona Uhtualla. Myöhemmin rahat menettivät inflaation vuoksi kokonaan arvonsa.

Lokakuussa 1921 nousi Vienassa ja Aunuksen pohjoisosissa kapina bolševikkeja vastaan. Paavo Rinteen nimi löytyy Vienan rykmentin 1. kompanian nimiluettelosta vuodelta 1921.

Tilanteiden edettyä Janne ja Paavo Rinne lähtivät pakoon Suomeen, mutta muu perhe jäi Uhtualle. Hekin pakenivat Suomeen ennen kuin raja sulkeutui vuonna 1922. Tatjana Rinne ja Rinteen perheen lapset tulivat viimeisten joukossa.

Anni ja Mari olivat jo lähes täysi-ikäisiä ja Irja ja Iivo teini-ikäisiä. Perheen nuorimmat olivat alle 10-vuotiaat Samuli ja Olga. Iivo Rinne aloitti koulunkäyntinsä Auttin kansakoulussa jo syksyllä 1921 tultuaan isänsä Jannen ja isoveljensä Paavon kanssa Auttiin asumaan muuta perhettä aikaisemmin. Vuonna 1922 Auttinkylän koulussa olivat jo myös sisarukset Irja ja Samuli. Vuonna 1927 kouluun tuli Olga.

Suomessa aika oli hyvää kehityksen kautta siihen asti, kun 1920- ja 1930-lukujen taitteen lama iski. Vuonna 1927 Janne Rinne osti Auttista pakkohuutokaupatun tilan. Tilaa viljeltiin ja pidettiin karjaa. Mukavasti omaisuutta kerännyt Janne Rinne kuoli yllättäen 57-vuotiaana vuonna 1934. Omaisuu-

den arvoksi merkittiin pesänselvityksessä 327 700 markkaa.

Paavo Rinne oli isänsä kuollessa 33-vuotias ja pojista nuorin, Samuli, oli 18-vuotias. Sisarukset päättivät jatkaa kaupanpitoa. Iivo perusti vuonna 1938 kaupan Perä-Posiolle. Samuli piti kauppaa Luusuan Kulmungissa. Savottakauppoja ja pirttikauppoja oli eri puolilla Lappia. Lisäksi Rinteillä oli kahdeksan liikenneövää linja-autoa. Etenkin Iivosta tuli innokas automies.

Paavo meni naimisiin Helmi Vuopalan kanssa ja heille syntyivät lapset Hellevi, Esko ja Velu. Paavo kuoli 54-vuotiaana vuonna 1955.

Iivo ja Lyyli Rinteen häitä vietettiin kesällä 1942. Perheeseen syntyivät kolme lasta vuonna 1944. He ovat Reino, Juhani ja Sirkka. Pekka syntyi vuonna 1955. Reino, Juhani ja Pekka ovat nykyisin he, jotka omistavat kauppakeskus Rinteenkulman Rovaniemellä. Lisäksi perheeseen syntyi vuonna 1948 tytär Marjatta. Iivon perhe asui Auttin kaupan yhteydessä.

Anni, Irja ja Samuli eivät avioituneet. Samuli Rinne kuoli vuonna 1947, Irja 1960 ja Anni 1977. Mari oli naimisissa Toivo Kaihuan kanssa. Mari kuoli vuonna 1992. Olga oli naimisissa Eino Anttalaisen kanssa ja kuoli 1993.

Reino Rinne avioitui Viola Niemen kanssa ja heidän poikansa, nykyinen K-kauppias Janne Rinne syntyi vuonna 1976. Hänen ja Kristiina Joutsenen lapset ovat 2000-luvulla syntyneet Hugo, Iiro ja Topi.

Reino ja Viola ovat vielä kauppiaina kahdessa K-marketissa. Heidän toinen poikansa on nimeltään Mats, jolla on autoalan yritys. Hänellä ja puolisoillaan Henna-Kaisalla on kaksi 2000-luvulla syntynyttä lasta: Annu ja Iita-Kaisa.

Kauppakeskuspäällikkö Pekka Rinne on kertonut julkisuudessa, että 20 miljoonaa euroa maksaneen Rinteenkulma-kauppakeskuksen kävijätavoite on kolme miljoonaa asiakasta vuodessa. Liikevaihtotavoite on 40 miljoonaa euroa. Ensimmäisenä vuonna ne jopa ylittyivät.

Samoin ylittyivät kauppakeskuksen rakennuskustannukset, mikä paisutti velkoja. Budjetti ylittyi noin neljällä miljoonalla eurolla lähinnä kustannusten nousun ja tiukan aikataulun vuoksi. Nyt pahimman yli on päästy.

AILA-LIISA LAURILA